

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЄКТІВ ТА ПРОГРАМ

для студентів

галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
спеціальність	С5 «Соціологія»
освітній рівень	магістр
освітня програма	«Соціологія»
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: проф. Олег МАЗУРИК.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ-2026

Розробник: Мазурик О.В. д.соц.н., професор, завідувач кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

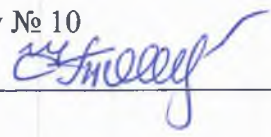
В.о. зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

(підпис) Олег МАЗУРИК

Протокол № 14 від «28» серпня 2026 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2026 року № 10

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – сформувати у магістрантів здатність проектувати, методологічно обґрунтовувати, критично аналізувати та комунікувати оцінювання соціальних програм і проєктів як спеціалізований тип прикладного соціологічного дослідження, що поєднує емпіричні дані, теорію програми, критерії цінності та потреби користувачів оцінювання. Особливий акцент робиться на переході від опису результатів до аргументованого оцінного судження, аналізу причинного внеску/впливу, використання змішаних методів і підготовки професійних продуктів оцінювання.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основи методології та дизайну соціологічного дослідження, кількісних і якісних методів збору та аналізу даних.
2. *Вміти* працювати з емпіричними даними та науковими публікаціями, формулювати дослідницькі питання, аргументувати методологічний вибір.
3. *Мати навички* базові навички групової роботи, презентації результатів і професійної дискусії.
4. Попереднє вивчення дисциплін «Оцінювання соціальних проєктів та програм» або «Технології оціночних досліджень» не є обов'язковою умовою. На початку курсу проводиться діагностичне завдання без балів. Студентам із попереднім досвідом пропонуються поглиблені варіанти практичних завдань, щоб уникнути дублювання бакалаврського матеріалу; студентам без такого досвіду – короткий вирівнювальний пакет для самостійної роботи.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна є вибірковою для здобувачів другого року магістерської освітньо-наукової програми «Соціологія». Курс побудовано як поглиблений практикум з evaluation research. Базові поняття моніторингу, оцінювання, типів програм і проєктів не дублюються у форматі окремого вступного блоку, а актуалізуються через діагностику та самостійну роботу. Контактний час зосереджено на програмній теорії і теорії змін, оцінюваності, розробленні питань і критеріїв оцінювання, індикаторах та рубриках, змішаних методах, причинному аналізі, аналізі внеску й впливу, партисипативних і орієнтованих на використання підходах, професійній етиці та комунікації результатів.

Наскрізним навчальним продуктом є дизайн-дос'є оцінювання реальної або модельної соціальної програми/проєкту: від реконструкції теорії змін до матриці оцінювання, плану збору й аналізу даних, етичного протоколу та плану використання результатів. У практичних заняттях застосовуються кейси, дизайн-воркшопи, peer review, аналіз реальних звітів і симуляція замовлення оцінювання. Окремо розглядаються можливості та обмеження цифрових і генеративних ШІ-інструментів у роботі з даними та підготовці продуктів оцінювання – з обов'язковою верифікацією, дотриманням конфіденційності та академічної доброчесності.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Поглибити розуміння оцінювання як окремої сфери професійної діяльності та як різновиду прикладного соціологічного дослідження.
- Навчити реконструювати та критично аналізувати програмну теорію, теорію змін, механізми, припущення, контекст і непередбачувані наслідки втручання.
- Сформувати здатність будувати дизайн оцінювання: визначати користувачів і призначення, формулювати питання, добирати критерії, розробляти матрицю оцінювання та систему індикаторів.
- Поглибити навички інтеграції кількісних і якісних методів, обґрунтування вибірки, оцінювання якості даних та тріангуляції доказів.
- Ознайомити з базовою логікою причинного аналізу в оцінюванні: контрфактичні дизайни, contribution analysis, process tracing та реалістична логіка «що працює, для кого, за яких умов і чому».
- Навчити формувати прозоре оцінне судження, комунікувати невизначеність, готувати технічне завдання, пропозицію, звіт, рекомендації та план використання результатів.

- Розвивати професійну етику, рефлексивність, чутливість до нерівності та владних асиметрій у взаємодії зі стейкхолдерами.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- СК03. Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.
- СК06. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК07. Здатність розробляти та оцінювати соціальні проекти і програми.
- СК13. Здатність до використання соціологічної інформації для забезпечення ефективної комунікації з представниками різних соціальних організацій.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4.автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Пояснювати сучасні підходи, стандарти, функції та критерії оцінювання; розрізняти оцінювання, моніторинг, аудит, соціологічне дослідження та управлінський контроль.	Проблемні лекції, аналіз кейсів, самостійне читання	Аналітичний огляд, портфоліо практичних кейсів	10
1.2	Реконструювати й критично оцінювати програмну теорію / теорію змін, механізми, припущення, контекст і потенційні непередбачувані наслідки втручання.	Лекції, дизайн-воркшоп, кейс-метод	Схема теорії змін, критичний аналіз	15
2.1	Розробляти дизайн оцінювання: визначати призначення та користувачів, формулювати оцінювальні питання, критерії, матрицю оцінювання, індикатори й рубрики.	Практикум, робота в командах, peer review	Матриця оцінювання, дизайн-досьє	20
2.2	Обґрунтовано добирати та інтегрувати кількісні й якісні методи, вибірку та джерела даних; оцінювати валідність, надійність, достатність і триангуляцію доказів.	Мінілекції, методологічна лабораторія, кейси	Методологічний дизайн, критичний огляд звіту	20
2.3	Обирати адекватну стратегію аналізу причинності / внеску / впливу та коректно інтерпретувати її обмеження і невизначеність.	Лекції, робота з прикладами, симуляції	Кейс причинного аналізу, дизайн-досьє	15
3.1	Готувати професійні продукти оцінювання та зрозуміло комунікувати докази, оцінні судження і рекомендації різним групам стейкхолдерів.	Симуляція замовлення, презентації, peer review	ТЗ / пропозиція, презентація і захист	15
4.1	Дотримуватися професійної етики, принципів доброчесності, конфіденційності, інклюзивності та відповідального використання цифрових / ШІ-інструментів.	Кейс-обговорення, рефлексія, самостійна робота	Етичний протокол, рефлексивна записка	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)							
ПРН03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.		+	+	+	+	+	+
ПРН07. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.						+	+
ПРН08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	+					+	+

ПРН09. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.		+	+	+	+		
ПРН12. Обґрунтовано використовувати новітні методи збору та аналізу соціологічної інформації для вирішення практичних завдань.			+	+	+		
ПРН14. Вміти використовувати соціологічну інформацію для забезпечення ефективної комунікації з представниками різних соціальних організацій.			+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Форми роботи	Мін. балів	Макс. балів	Результати навчання
Портфоліо практичних кейсів (індивідуально / у малій групі)	18	30	РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 4.1
Критичний огляд реального звіту з оцінювання (індивідуально)	9	15	РН 1.1, 2.2, 2.3, 3.1, 4.1
Матриця оцінювання та методологічне обґрунтування дизайну	12	20	РН 1.2, 2.1, 2.2, 2.3
Підсумкове дизайн-досьє оцінювання соціальної програми / проекту	15	25	РН 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 4.1
Презентація, захист і peer review	6	10	РН 3.1, 4.1

- підсумкове оцінювання: залік. Для отримання заліку студент має набрати не менше 60 балів за результатами семестрової роботи.

7.2 Організація оцінювання та диференціація навчання:

- На першому занятті виконується коротке діагностичне завдання без нарахування балів. Воно визначає потребу у вирівнювальному повторенні базових понять або доцільність поглиблених завдань.
- Студенти, які раніше вивчали споріднену дисципліну на бакалавраті, виконують поглиблені версії частини завдань: аналіз причинних припущень, contribution analysis / process tracing, meta-evaluation, критичну оцінку якості реального звіту або складніший mixed-methods дизайн. Вага завдань і критерії оцінювання залишаються однаковими для всіх студентів.
- Студенти без попереднього досвіду отримують короткий вирівнювальний пакет для самостійної роботи (терміни, типи оцінювання, моніторинг vs оцінювання, базова логічна модель) та можуть отримати консультацію викладача.
- Пропущене практичне заняття відпрацьовується еквівалентним індивідуальним кейсовим завданням у визначений викладачем термін; бали за відвідування як таке не нараховуються.
- Підсумкове дизайн-досьє може виконуватися індивідуально або в команді 2-4 особи. Воно має містити: опис об'єкта й контексту; теорію змін; цілі та користувачів оцінювання; питання і критерії; матрицю оцінювання; індикатори / рубрики; джерела даних і вибірку; стратегію аналізу; етичні ризики; план комунікації та використання результатів.
- Використання генеративного ШІ допускається як допоміжного інструменту за умови прозорого декларування, верифікації результату, недопущення завантаження конфіденційних даних та дотримання академічної доброчесності.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практ. заняття	самост. робота
1	Оцінювання як спеціалізований тип прикладного соціологічного дослідження: професійні стандарти, критерії та якість оцінювання	2	2	8
2	Програмна теорія і теорія змін: механізми, припущення, контекст, непередбачувані результати	2	2	10
3	Дизайн оцінювання: призначення і користувачі, питання і критерії	2	2	10
4	Індикатори, вимірювання і якість даних: операціоналізація результатів, валідність, рубрики та чутливість до нерівностей	2	2	10
5	Стратегія збору даних: mixed methods, вибірка, адміністративні/вторинні/цифрові джерела, тріангуляція	2	2	10
6	Причинність, внесок і вплив: контрфактична логіка, експериментальні та квазіекспериментальні дизайни, реалістичний підхід	2	2	10
7	Партисипативне оцінювання: стейкхолдери, влада, етика, адаптація в умовах складності	2	2	8
8	Від даних до оцінного судження: синтез доказів, ваги і рубрики, невизначеність, візуалізація; відповідальне використання ІІІ	2	2	8
9	Професійні продукти та використання оцінювання: пропозиція, звіт, рекомендації	2	2	10
	ВСЬОГО	18	18	84

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекції – 18 год.

Практичні заняття – 18 год.

Самостійна робота - 84 год.

1. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Вайс К. Г. (2000). Оцінювання: методи дослідження програм та політики. К.: Основи. 671 с.
2. Моніторинг і оцінювання: Заради чого? Яким чином? З яким результатом? Навчальний посібник. – К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я». 2018. 176 с.
3. Моніторинг і оцінювання у стратегічному управлінні // Тертичка В. В. Стратегічне управління: підручник / Валерій Тертичка. К.: «К.І.С.». 2017. С. 413-489.
4. Морра Імас Л. Дж., Піст Р.К. (2015). Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку. К.: МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні». 580 с.
5. Gertler, P. J., Martinez, S., Premand, P., Rawlings, L. B., & Vermeersch, C. M. J. (2016). Impact Evaluation in Practice (2nd ed.). World Bank / Inter-American Development Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/programs/sief-trust-fund/publication/impact-evaluation-in-practice>
6. OECD. (2019). Better Criteria for Better Evaluation: Revised Evaluation Criteria Definitions and Principles for Use. OECD Publishing. URL: <https://doi.org/10.1787/15a9c26b-en>
7. United Nations Evaluation Group (UNEG). (2016). Norms and Standards for Evaluation. New York: UNEG. URL: <http://www.unevaluation.org/document/detail/1914>

Додаткові:

8. Гороршко А., Нарчинська Т., Озимок І., Тарнай В. (2016). Глосарій термінів з моніторингу та оцінювання. 2-ге вид. Київ: Українська асоціація оцінювання. URL: <https://ukreval.org/>
9. Дембіцький С. (2020). Історія розвитку методів оцінювання в соціальних і поведінкових науках за кордоном. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. №3. С. 173-184.
10. Кравчук І. (2017). Моніторинг і оцінювання соціального впливу проекту: Практичний посібник для виконавців проектів Надзвичайної кредитної програми з відновлення України. / І. Кравчук, Л. Пильгун, М. Савва. Київ: МФ "Відродження". 27 с. URL: http://issuu.com/irf_ua/docs/mio_framework_final_web?e=2879057/43553518
11. Кравчук І.В. (2013). Оцінювання державної політики в Україні. К.: К.І.С. 272 с.
12. Мішеніна Г. А., Кобушко Я. В. (2022). Моніторинг і оцінювання управлінської діяльності : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет. 138 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/88097/1/Mishenina.pdf;jsessionid=248679FFCA9B67FB0FDA54B59AF4FF9B>
13. Щербань С., Шейко Р., Левкіна Г. (2017). Посібник з моніторингу та оцінювання надання соціальних послуг в Україні. Харків: ХІСД. 112 с. URL: <https://khisr.kharkov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Posibnyk-z-monitorynhu-ta-otsiniuvannia-nadannia-sotsial-nykh-posluh-v-Ukraini.pdf>
14. Тертичка В.В., Купрій В.О. (2009). Оцінювання державної політики та програм. Конспект лекцій. К.: НАДУ, 2009. 55 с.
15. Як підготувати якісний соціальний проект? Методичний посібник. Київ, 2020. 68 с. URL: <https://legal100.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/yak-pidgotuvati-yakisnii---sotsialnii---proyekt.pdf>
16. BetterEvaluation. Rainbow Framework. URL: <https://www.betterevaluation.org/frameworks-guides/rainbow-framework>
17. Rossi P.H., Lipsey M.W., Freeman H.E. (2004) Evaluation: a Systematic Approach. 7th Ed. Beverly Hills: Sage Publications. URL: <https://digitallibrary.tsu.ge/book/2021/may/rideri/Rossi-Evaluation-A-systematic-approach.pdf>
18. Patton M.Q. (2018). Facilitating Evaluation Principles in Practice - Utilization-Focused Evaluation, Saint Paul, MN January, 336 p. SAGE Publications

10. Додаткові ресурси:

1. Українська асоціація оцінювання: <https://ukreval.org/>
2. European Evaluation Society: <https://europeanevaluation.org/>
3. American Evaluation Association: <https://www.eval.org/>
4. BetterEvaluation: <https://www.betterevaluation.org/>
5. OECD DAC Network on Development Evaluation: <https://www.oecd.org/dac/evaluation/>
6. United Nations Evaluation Group (UNEG): <https://www.unevaluation.org/>